

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Carrer Tarragona
Emplaçament Vessant sud del turó de la Catric-catrac
Alçada: 255

Coordenades:

Latitud: 41.70163
Longitud: 1.87709
UTM Est (X): 406569
UTM Nord (Y): 4617259

Classificació

Número de fitxa 08182 - 26
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: La coberta i part de les parets estan enderrocades.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 6673201DG0167N0001OK
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dt., 21/06/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada al mig d'unes feixes ermes, envoltada de matolls, ametllers i oliveres. Està a tocar de la zona urbana, enfront del carrer Tarragona, on hi ha un gran terraplenat.

És una construcció aïllada aixecada parcialment damunt de la roca i adossada a un marge de pedra. Està completament ensorrada. Encara es percep la planta rectangular, lleugerament arrodonida pel costat que s'integra al marge. Té unes mides aproximades de 3,30 per 3,10 metres. Per la disposició de l'enderroc, la coberta sembla haver estat realitzada amb lloses per aproximació de filades. El gruix dels murs és d'uns 0,60 cm aproximadament. L'entrada a la barraca es feia pel costat dret de la façana. Per les restes visibles, l'amplada conservada és de 0,65 metres per 1,30 metres d'alçada. Està orientada a migdia. La llinda, que encara es conserva, mesura 1,05 per 0,63 metres.

A pocs metres de la barraca, en una feixa o bancal superior, hi ha les restes d'un sistema de recollida d'aigües pluvials gairebé colgat de terra.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3014; on hi ha hi ha una fotografia de la barraca datada el 12 de desembre de l'any 2008.

S'observa que estava en perfecte estat, i que la coberta era feta amb clau de volta visible i l'accés a l'interior es feia pel costat dret, a tocar del marge. A la part posterior de la barraca hi havia un queixal d'un metre per 0,50 centímetres.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

